

BARSI HIRLAP.

Politikai hetilap. Megjelenik minden csütörtökön.

Előfizetési árak: Egész évre 10 korona, félévre 5 korona, egyes szám 20 fillér. **Hirdetmények** beiktatása jutányosan számítatik. A „Nyílt tér” sorának közlési díja 50 fillér.

Felelős szerkesztő és lapkiadótulajdonos:
Dr. TÖRÖK MÓR.

A lap szellemi részét illető kéziratok a szerkesztőség, hirdetmények és pénzküldemények a kiadóhivatal címére küldendők. Kéziratok nem adatnak vissza.

A közönyös vármegye.

Nem úgy volt egykor — régen. A magyar vármegyék élén Bars megye emelte fel tiltakozó szavát legelőször is, ha a bécsi kamarilla nyíltan merete az ország szabadságát veszélyeztetni. Bars megye volt a legelső között, midőn a nemzeti ellentállásnak kellett az ország alkotmánya ellen intézett támadásokat visszavernie.

Igen, így volt ez egykoron és bizony nem is valami régen. Azóta hej, — de mennyire változtak is meg az idők. Mintha Bars vármegye már nem is tartoznék Magyarország területéhez, mintha Bars vármegye már teljesen elveszett volna a nemzeti ügyre nézve.

Csodák csodája ez a nagy elváltozás. Hát már talán oda fajultak az erkölcsök Bars vármegyében, hogy csak abban találunk érdemet, ha minél inkább megtagadjuk multunkat, — ha minél inkább hűtelenek leszünk apáink szent emlékeihez?!

Szívet facsarító látványosság ez.

Talán nincs egyetlenegy vármegye sem az egész országban, amely az ország sorsa iránt oly keveset érdeklődnék a mai viszonyok között, mint éppen Barsvár-

megye, pedig ha valamikor, úgy bizonyára most volna az ideje annak, hogy Bars vármegye törvényhatósága is állást foglaljon.

Abban találná-e vajon Bars vármegye magatartása magyarázatát, hogy nincs alkalom a kormánynak bizalmat szavazni, tehát nincs itt az ideje, hogy Bars megye közgyűlési termében politikával, országos kérdésekkel foglalkozzanak?! Mert ami igaz, az igaz, valahányszor arról volt szó Bars megyében, hogy a kormány egyik másik üdvösebb intézményének létesítéseért bizalom szavazzassék, — talán nem volt rá eset a legutóbbi időkben, hogy a hódolók között e vármegye ne szerepelt volna és pedig az első között. Hát Bars megye csak abban véli az ország iránt érzett kötelezettségeinek teljesítését, hogy a vármegye nemzedékét a szolgaságra nevelje?!

Igazságtalanság e vád. Bars vármegye nemzedéke nem felelős epáratlanul a közönyösségért. Bars megye közönsége át van hatva azon kötelelességtudástól, melylyel a haza iránt minden magyar ember tartozik. Kifejezésre is juthatna ez a kötelelességtudás, kifejezésre juthatna itt is, mint az ország minden

egyéb részében kitörő nemzeti felbuzdulás. De hogy még sem jut kifejezésre, — ennek oka másutt keresendő. Ennek oka ott keresendő, hogy Bars megyében az érdekek szálaít a hivatalos hatalom képviselője annyira összegabalyította, természetesen az anyagiak terén, hogy ez érdekek komoly veszélyeztetése nélkül Bars megyében nem lehet véleményt szabadon nyilvánítani és ha mégis akad egy ilyen merészkedő, annak jaj, annak e vármegyében több maradása nincs, kiharják, kipusztítják e vármegye területéről. Az igazi ok a hivatalos hatalom által szervezett érdekszövetség, amely csak egy istent ismer Bars vármegyében: az önzést, a nagyozást, az anyagi érzékiséget és belpoklos, utálatos előtte mindenki, — aki fejét meg nem hajtja e bálvány előtt, aki szabadon mer gondolkodni, aki szabadon meri gondolatait nyilvánítani.

Ez az igazi ok. És mindaddig, amíg Bars vármegyében a vármegye értelmes közönsége ezeket az összegabalyított szálakat úgy nem vágja el, hogy magát a hivatalos hatalom befolyása alól fel nem szabadítja, addig Bars megye az ország csufjára mindég a közönyös vármegye marad. Meg tudunk mi

TÁRCZA.

Utszélről.

— Életkép. —

Írta: Olsavszky Lajos.

Egyetlen gyermeke volt anyjának, ki vak szeretettel úgy nevelte leányát, hogy mindent megengedett neki, minden kívánságát teljesítette és szeszélyeire mindig csak mosolya volt, de soha egyetlen feddő-, sőt intő szava sem.

Igy nevededett a vézna gyenge gyermek zárt hegyek közé, vad erdőségbe rejtett kis faluban tízenyolcz éves koráig. Ekkor hirtelen gyönyörű hajadonná, vakító szépségű delnővé fejlődött.

Anyja elhatározta, hogy bemutatja a világnak azt az igéző teremést, a kit olyan büszkén nevezett leányának. Mert fényes tervei voltak vele és elhatározta, hogy gyermekét csak hercegnek vagy grófnak adja feleségül; annak is csak akkor, ha dúsgazdag. A szív szava nem jön tekintetbe; ennek meghallgatására elég idő marad akkoron, ha a nő már férjénél van. Addig a jövőről való gondoskodásnak kell háttérbe szoritania minden érzelmet. A ki okosan cselekszik, annak minden sikerül. „Co que la femme veut, Dieu le veut”. („Amit az asszony akar, azt Isten is akarja.”)

Anyja böles oktatásait követve, Aglája igen hamar megtanulta, hogy milyen értékes kincs, milyen hatalom a női szép-

ség. A folytonos tömjénezés elbódította a szép leányt és aki őszinte szóval a valóságra, az életre figyelmeztette volna, olyan igaz barátja neki nem akadt, anyja pedig legkevésbé volt az.

A bálok, melyeken az anya leányát bemutatta, lezajlottak.

Rövid időn vissza kell térni a világtól elzárt kis faluba, az elhagyott rengettegbe, a hol néha hónapokig nem láthatni társaságba való emberi arcot.

A mama vagyonkájának jó részét már felemészte a fényűzés; de a hercegek és a grófok nem jelentkeznek és a kisbirtokosok, apró hivatalnokok és mások, kik előbb mindannyian jó ismerősök voltak, most már nem merik felkeresni a nagyralátó hölgyek házáat.

A mama mégsem mond le fennhéjázó terveiről. Örökséget vár és ha azt megkapja, akkor a fényes álmok egytől egyig valósulnak. Aglája megérdemelné, hogy uralkodó ossza meg vele a trónját és tegyen fejére koronát: ő hát nem dobja oda valami ripók karjaiba, aki az eszével, vagy talán a két keze nehéz munkájával keresi meg a nyomorult mindennapi kenyerét.

Ha várni kell, arra is van idő.

És vártak. De a várakozásban a hetekből hónapok lettek s a hónapok gyorsan váltak évekre.

Hét hosszú év mult el így.

Algája ezalatt olvasott és ábrándozott. Legszívesebben olyan fantasztikus regényeket olvasott, a melyek nagyon alkalmasak rá, hogy a képzeletet képzelődéssé

izgassák: de a melyeknek alakjai az életben fel nem találhatók, mert nem léteznek. Ábrándozott Nemo kapitányról, kit a rajongásig megszeretett és álmódott szépeket, gyönyörű álmokat, vándorutra kelt királyfiról, arany-hintóban érkező hercegekről és mérhetetlen kincsű grófokról, kik mindannyian az ő jó szaváért, mosolyáért, szerelméért, kezéért, birhatásáért versengenek.

De sem a királyfi, sem pedig a hercegek és grófok nem érkeztek meg, még hét hosszú esztendő alatt sem.

* * *

Egy napon a mama megdöbbenve veszi észre, hogy az ő imádott gyermekének az arca nem oly rózsás többé, ragyogó szémeinek sincs meg az a megverő, bűvös tekintete, csaknem megcsattanó ajkainak sincs már oly üde inkarnációja, mint azelőtt.

E felfedezés a jó anyát csaknem ágyba döntötte. Beteggé tette a gondolat, hogy leánya elveszitheti tüneményeszerű szépségét, mielőtt sorsa biztosítva lenne; de báját roppant erőfeszítéssel eltitkolja.

Jó eszméje támad.

Az ő egyetlen gyermeke szavára a czi vakodó rokonok megszelidülnek és kiadják a jogtalanul visszatartott örökséget, mely miatt olyan elkeseredett perlekedés folyik közöttük. Menjen el Aglája és keresse ki per nélkül, megjelenésével, csengő szavával, hódító szépségével és ha kell: könnyeivel. Utazzék Aglája egyedül; hiszen már nem gyermek, hogy féltene kellene,

élni a magunk emberiségéből is, aminthogy apáink is megtudták élni, mért engednők lelkünket mért engednők becsületünket, függetlenségünket, szabadságunkat a csuf anyagi önzésnek feláldozni.

Útolt az utolsó órája a cselekvésnek. Ha ez ünnepélyes pillanatot Barsvármegye közönsége eddigi közönyösségével hagyja maga felett elreplülni, — akkor már el kell örökre veszíteni reményünket, — akkor már Barsvármegye soha sem fog többé a nemzeti ügy számot tevő tényezője lenni.

Vágjuk el, tépjük szét ezeket az érdekszálakat. Ifjuhodják meg Barsvármegye a haza függetlenségének, szabadságának szent lelkesezésében.

A népiskolák magyarsága.

Ugy halljuk, országszerte összeröffenek a nemzetiségek az új népiskolai törvénytervezetnek a magyar nyelv tanítására vonatkozó erélyes intézkedései miatt. Népgyűléseket tartanak, röpiratokat adnak ki, melyekben hazug állításokkal s a régi ismert frázisokkal izgatják a nemzetiségeket minden ellen, ami magyar.

Nézzük objektív szemmel, mit akar az iskolareform tervezetben foglalt intézkedés a magyar nyelvre vonatkozólag?

Egyszerűen azt, hogy minden népiskolában, amely Magyarország területén fennáll, tanítsák a magyar nyelvet úgy, hogy a nem magyar ajku tanulóknak, akik elvégezték az elemi iskola négy vagy hat osztályát, fogalmuk legyen a magyar nyelvről, amely az államé. Azt akarja, hogy minden nemzetiségi faluban, ahol a gyermekek értik a magyar nyelvet is, magyar legyen a tanítás nyelve. Ez az a borzasztó követelés, melyet a magyar állam a nemzetiségekkel szemben támaszt, ez az, amiért most az agitátorok hangos jajveszékésben törnek ki. Ugy látszik nagyon jó dolguk van, nagyon biztosnak és szabadnak érzik magukat a magyar törvények oltalma alatt, azért mernek így ugrálni.

Mert ez a törvénytervezet semminemű

intézkedést nem tartalmaz egy nemzeti-ségnek nyelve ellen. Taníthatják, művelhetik szabadon, még az iskolákban is az oláhok, szerbek, németek és tótok a maguk nyelvét; az iskolán kívül pedig teljes szabadságban áll a legmesszebbre menőleg tanítani és taníttatni úgy, ahogy ők akarnak.

Hát hol itt a sérelem? Azt kívánják-e a magyar államtól, hogy az a maga pénzén fentartott iskoláiban és saját tanítói által idegen, nemzetiségi nyelvet taníttasson? Ez nemcsak bolondság, de egyenesen öngyilkosság lenne. A magyar államnak nemcsak joga, de kötelessége is gondoskodni arról, hogy lehetőleg minden polgára tudjon magyarul írni, olvasni és beszélni s amikor ezen kötelességének teljesítésében épenséggel nem akadályozza meg a nemzetiségeket abban, hogy a maguk nyelvét ápolják és terjesszék, a türelmes-ség és lojalitás tekintetében vád épenséggel nem érheti.

Gazság tehát az, amit most a nemzetiségi agitátorok mivelnek azáltal, hogy a népiskolai törvénytervezet ellen izgatják azt a jámbor népet, amely nélkülök a legnagyobb egyetértésben élne ebben az országban s tisztában lenne a magyar haza iránt tartozó kötelességével.

Sujtsa az izgatókat a törvény teljes szigorra.

Ezek az elvetemült, cinikus fráterek a magyar nemzet ellen való árulkodásaikban minduntalan a külföldhöz fordulnak, francia s német nyelvű röpiratokkal arasztják el a szomszéd országokat. Holott, hogy ne menjünk messzire, itt van a nagy és művelt Németország: Hogy bannak itt a lengyelekkel? A legnagyobb energiával fosztják meg őket nemcsak a nyelvtől, hanem még a földvásárlás jogától is. Franciaországban, Olaszországban el nem tudnak képzelni olyan alattvalót, akinek kifogásai vannak vagy lehetnek az állam nyelve ellen. S nálunk megadnak minden jogot az idegen nyelvnek, csak azt vagyunk bátrak követelni, hogy az iskolákban tanítsák az állam nyelvét.

Valóban, hogy ezek a nemzetiségi agitátorok nálunk olyan szabadon merik aknamunkájukat végezni, azt csak a magyar törvény szabadságának és türelmességének köszönhetik. Más országban már régen kitoloncolták, vagy tiz esztendőre börtönbe dobták volna őket.

— Nem kísérhetlek el; — szolt a mama; — mert most kicsi jószágunkban a legsürgősebb munka folyik és a hitelezők is nagyon zaklatnak. Menj a nagybácsihoz és ha azt látnád, hogy huzamosabb maradásoddal ügyünköt elősegítheted, akkor csak maradj. A nagybácsinál jó helyen leszesz.

Aglája elutazik és sokáig nem tér vissza; de a mama nem aggódik, hiszen leánya gyakran ir.

Egy napon levél érkezik, melyen a czim idegen kéz írása, a pecsét helyén pedig ez áll: „Hotel Trieszt. Wien.” A mamát rossz előérzet fogja el; de ismét csak megnyugszik, a mint elolvassa leánya következő sorait:

188* okt. 23.

Kedves anyám!

A nagybácsinak dolga akadt Bécsben és ő magával hozott engemet is. Itt lakunk a Wiedenben, a Naschmarkt közelében, harmadrendű kis fogadóban ugyan, de igen jó, csendes és kedves lakásban. Én nem szeretek emberek közé menni és míg a bácsi dolgai után jár, én itthon ülök. Különös álmaim vannak, melyek oly szépek, oly gyönyörűek. Az estét alig várom, hogy bűvös álmaim folytatódjanak és haragszom az ébredésre, mely azokat megszakítja. Ugy segítek magamon, hogy nem megyek sehová és itthon ábrándozom. Boldog vagyok. Elszerez ölel, csókol bohó leányod

Aglája.

November elején Aglája hazaérkezik; de az itt fáradalmi nagyon meglátszanak rajta. Egészen ki van merülve, arca halvány, ajkai szinehagyottak, fénytelenek. Estére érkezett meg s rögtön pihenni tér, miután anyját megnyugtatta, hogy nincsen semmi baja.

Másnap mikor anyja alvó leányának ágyához nesztelenül odalopószik, örömmel tapasztalja, hogy ennek arczára az üdítő álm vizsahozta a rózsás pirt.

Aglája szépeket álmodhatik; mert karjai a párnát ölelik és ajkain mosoly tanysz, sőt néha mintha csókra is gömbölyödnének.

Napközben a leány elmondja anyjának élményeit, s bemutatja új ismerőseit.

Lelkesülten beszéli el, hogy a muzsa által homlokon csókolt művészzel találkozott, kinek alkotásai kincsekkel sem fizethetők meg eléggé. És maga a művész! Ah, az valódi félisten. Szemeinek tüze életet gyújt; mint Promentheus isteni szikrája; ajkai pirosak és bezárva és beszédesek s mosolygók; arca az a legnemessebb Krisztus-arca.

Néhány nap múltán Aglája már Nemo kapitányról mesél, akit feltalált. Ez a Nemo nem rohan ugyan víz alatt járó hajón s nem is rémitgeti a tengeren utazókat; ez a Nemo csak egyszerű kereskedelmi hajónak a kormányosa; de azért a napbarított arca, széles mellű, bátor kinézésű, férfias alak valódi ideálnak válik be.

Ismét pár nap mulva daczos tekintetű, villogó szemű és mégis gyermekkedélyű,

A magyar társadalmat, az intéző kö-
röket természetesen nem tevesztheti meg az árulók erőszakolt jajveszékése. Erélyesen, tekintet nélkül jobb vagy balra meg kell valósítani azt az intézkedést, hogy minden magyarországi iskolában olyan mértékben tanítsák a magyar nyelvet, hogy a növendékek megtanulják s mindenütt, ahol lehetséges, magyar legyen a tanítás nyelve. Erős akarattal, ha kell, vasszigorral kell azt a reformot életbe léptetni s ez első sorban a vármegyei hatóságok kötelessége. Ok gyakorolnak közvetlen felügyeletet a falusi iskolák felett s ha akad tanító, aki nem felel meg teljesen a törvény intézkedéseinek, azt meg kell fosztani hivatalától, mert méltatlan rá, hogy magyar tanító legyen.

Másrészt szükség van arra is, hogy erős, anyagilag független magyar tanítói kart teremtsünk. Az a 800 koronás minimum, melyet az állam a tanítóknak biztosít manapság épenséggel meg nem felel összeg. S itt ismét a vármegyei törvényhatóságokra, illetve a községi előjáróságokra hárul a kötelesség, hogy a minimumot egy olyan összegé egészítsék ki, amelyből egy tanító a családjával tisztességesen megélhesen.

Cak a megélhetés kínos gondjaitól megszabadított tanítói kar tudja megoldani a fejlődő Magyarországnak azt a nagy problémáját, hogy polgárai valamennyien magyarul tudó jó hazafiakká legyenek.

A mult hétről.

Kronologikus sorrendet nem tudunk tartani. Az események tömkelegében alig lehet eligazodni. Kevés ember emlékezik viharosabb időkre, a magyar nemzet legújabb történelmében nincs is rá eset, hogy annyira össze-vissza lettek volna kuszálva a politikai közélet jelenségei.

Hol kezdjük legelőbb. Minden egyes mozzanat, mely a mult hét nevezetesei közzé sorakozik egy-egy külön kritikája a helyzetnek. Avagy jelent-e egyebet Andrassy Gyula gróf, a legújabb idők állandó miniszterelnök jelöltjének, vagy Széll Kálmánnak nyit levele, a szólásszabadság halálos ágyon másképpen meg nem nyilvánulható gondolkodás idején. Mélyen lesújtó kritika a magyar kormány

ábrándos cigányfiúról szól, kinek czimbalma lekötö, elbűvöli, megigézi a lelket és hol fájóvá teszi a szívet, hol pedig viharos szenvedélyeket támaszt a kebelben ha ő játszik rajta.

Majd halvány arca, előkelő ifjúról emlékezik meg, ki igen sok költséges bohóságot követ el és szeret másokat megtreftálni; de a kit azért senki sem látott nevetni, sőt mosolyogni sem.

És beszél anyjának híres ügyvédéről, ki a szegények ügyeit nemes buzgalommal ingyen védelmezi; beszél délceleg porosz hadnagyról, kinek a homloka túlmerészen magas ugyan, de az úgy illik neki; beszél másokról is, akikkel azalatt ismerkedett meg, míg a bácsinál tartózkodott. Mindannyi kedves és szeretetreméltó ember, akik csak azon igyekeztek, hogy őt mulattassák. És ő ezek társaságában olyan fesztelenül érezte magát, olyan kedvére mulatott, olyan boldog volt. Hiszen mindannyian szerették, imádták őt.

Ezután valahányszor a mama reggelként alvó leányát felkölteni jön, azt úgy találja, hogy karjai a párnát ölelik és ajkai mosolyognak.

Kedves álmai lehetnek az én szép gyermekemnek; gondolja a mama és viszsza vonul, nem zavarja azokat.

És Aglája álmodik tovább, szépet, gyönyörűt, és olyan boldogan mosolyog álmában.

Egy napon a leány megkérdezi anyját, nem lenne-e kifogása az ellen, ha ő valamelyik, nemrégén említett új ismerősének nyujtaná a kezét?

brutális viselkedésére és egyáltalában nem hízog a szabadelvűségével kéréző kormányra. Különösen Széll Kálmán nyilatkozatára kell nagy súlyt helyezni, mert ő volt az, aki Magyarországon csak néhány év előtt a jog, törvény és igazság rendületlen legfelsőbb öröké vallotta magát és olyan is volt és mint ilyen követte őt ezen nagy pártfészerében Tisza István gróf mai miniszterelnök is, aki tudva és szándékosan szegi meg a törvényeket, aminek következtében egy Széll Kálmánt arra kényszerít, hogy a közélet küzdő teréről, ahol annyi évtizeden keresztül szinte nélkülözhetetlen volt, elvonuljon és még képviselői mandátumáról is lemondjon.

Nem akarjuk Széll Kálmánnak ugyalszik megmásíthatatlan ebbeli akaratát bírni, megbirálta már a közvélemény és történeti nevezetességet nyert Széll Kálmán magatartása akkor, amidőn Eötvös Károly azokat a majdnem esdeklő szavakat intézte hozzá a Pesti Hirlap nyílt hasábjain, tehát az egész nemzet nyílt színe előtt, hogy visszahódítsa őt a nemzeti ügy szolgálatára. Igazában, alig érhető Széll Kálmán eljárása. Midőn a nemzet legjobbjai egyesülnek a lángoló hazaszeretet frigyében, hogy a végveszélybe jutott haza sorsát a könnyelmű vezetés további kockázatától megmentsék, akkor egy Széll Kálmán félre nem állhat anélkül, hogy Isten és a haza előtt legnagyobb felelőség terhe ne nehezédjék lelkiismeretére a nemzet jövőjéért.

És Magyarországon népszerűséget kerestek az alkotmánytípró vállalkozáshoz. Tisza István gróf miniszterelnök nemcsak, hogy nyíltan bevallja az erőszakos törvénytíprást, de még a közvéleményt is erőszakkal akarja tiporni. Eddiggi törekvései azonban nem sok reményre jogosítják és ha az ő felfoghatatlan elbizakodottságában csakugyan körutra merészelné indulni, úgy méltó sorsát el nem fogja kerülni. Mert az az ünnepélyes tiltakozás, mely az ország minden részében oly fen-

ségesen nyilatkozik meg, nem ragadtatja el magát, az indulatok hevétől és éppen abban rejlik fenségessége, hogy az otromba erőszakra nem a fékevesztett tömeg erőszakosságával felel, hanem csupán a nyugodt, hígadt, az ünnepélyes tiltakozással. A mely nemzet érzelmeit ily nagyszerűen tudja kifejezésre juttatni, annak sorsát nem kell féltetni.

Minden nap hire van egy egy ilyen fenségesebb ünnepélyes tiltakozásnak az ország valamely részében. A képviselőház egyesült ellenzéke magasztosan tölti be feladatát. Az ország szíve, Budapest fő- és székváros, hivatalos képvisellete minden erőlködése dacára, együtt érez az ország többi részével. A vasárnapi gyűlésen fényes bizonyítékát nyújtotta. Meg van tehát az érzelmei harmoniája az országban.

A kormány nemes példáján felbuzdulva a fővárosi rendőrség mindenkép tul akar tenni és a erőszak vastagabb módjához nyult. Egyetemi ifjak vérével kellett megpecsételnie azt a bizonyosságot, hogy odaadón ragaszkodik a kormány által nyújtott példához. A mi mily őszintén mély rokonszenvvel kíséri Magyarország 20 millió lakossága a hazaszeretet szent hevétől áthatott egyetemi ifjuságnak kitörésében immár fel nem tartóztatható lelkesedését és amely őszinte részvétellel kíséri az ifjuság azon részét, a mely szent érzelmeinek áldozata lett, ép oly őszinte az az érzelme, melylyel elítéli az erőszaknak ilyen alkalmazását. Bezzeg helyes, bezzeg kellemes a hatalom előtt, amidőn mellette tüntet az egyetemi ifjuság, de kardot kell emelni akkor ellene, ha az önzetlen hazafiság érzelme az ellenkezőben mer megnyilvánulni.

Igy nevelik Magyarországot ifjuságát, azonban a vér nem tagadja meg magát.

Közgazdaság.

Gépmegrendelések felbélyegzése.

Azokat az okiratokat, amelyeket egy miniszeri rendelet alapján megkövetelnek a gazdasági gépekre szóló megrendelések

gyűjtésénél, hitelesíteni kell. Ehhez a hitelesítéshez egyes hatóságok megkivánták a bélyegilleték lerovását, mások nem. A kereskedelmi miniszter most kiadott 66,705/1904. sz. rendelete oly módon rendezi a kérdést, hogy a hitelesítést teljesen bélyegmentesnek mondja ki. A rendelet így szól: A megrendelések gyűjtéséről szóló 1900. évi XXV. t. cz. végrehajtása tárgyában kiadott rendelet 6. §-ában foglalt rendelkezés értelmében nagyobb gazdasági gépekre, mint esőplégépekre, vető- és aratógépekre, mozdonyokra, lokomoblokra és gőzgépekre, továbbá gőzszivattyukra és malomberendezésekre vonatkozó megrendeléseknek a kisbirtokosoknál való gyűjtésénél megkivánt s a községi előljáróságok által a megrendelési vagy szerződési okiraton fogantatandó hitelesítést az előljáróságok hivatalból és ingyen kötelesek végezni. Miután pedig a megrendelési vagy szerződési okiratokra hivatalból vezetett hitelesítési záradékok az illetéki díjgyezék 22. tétel r.) pontja értelmében bélyegmentesek, az előljáróságok a megrendelések hitelesítésénél a felektől az illető okiratok felülbélyegzését nem követelhetik

Változások a pénzügyminiszterium adminisztrációjában.

A pénzügyminiszter 1903. évi 3490. P. M. sz. a. körrendeletet adott ki, melylyel a m. kir. államépületi felügyelőség és az ország területén szervezett, a nyomtatványok és felszerelvényi tárgyak kezelésével megbízott összes kerületi gazdasági hivatalok működését 1905. január 1-től beszüntette és ezek működési körét a jelzett időtől kezdődőleg a nyomtatványokat és kiadványokat illetőleg a m. kir. állami nyomda igazgatóságára, a szerelvényeket és tárgyakat illetőleg pedig a m. kir. pénzügyminiszteriumban ujonan felállított felállított gazdasági hivatalra ruházta át.

Ötletek.

Irta: Dóczy Lajos.

Vannak szerelmesek, akik ötletekre vadásznak, vadászszal és kopóval. A vadász a műveltség, a kopó: az eredetiség után való hajsz. A vadász biztosan tudja hogy a nemes vadat — hol látták tegnap. A kopó kiszimatolja, merre bujkál a vad, de elcsipni nem tudja. Lőni azonban a

Megőrültél? Kiált a jó mama, a rémülettől arczából is egészen kikelve.

E válasz után Aglája szólani sem mer, hogy ő egy vagyontalan állami hivatalnok sorsát szeretné megosztani, akit nem is említett. Annak az életét kívánná megédesíteni, akire gondolva, elfelejti a nagy-ravagyó, fennhéjázó terveket és eszébe sem jut a fény, a gazdaság, a csillogás. Erre gondolva, érzi, hogy a szíve gyorsabban kezd verni és a keblét jóleső meleg árasztja el. Tudja, hogy ezzel az ifjuval boldog lenne; hiszen ez nem úgy bánt vele, mint mások. Meghódolt neki de mindenkor megőrizte a saját méltóságát, önértetét. Jó ideig várt és figyelt, azután férfias nyíltsággal kimondott első kérése ez volt: „Legyen a feleségem.”

Igen, igen; — füzi tovább gondolatait Aglája, nem sokat ügyelve anyja szavaira, aki oktatásokat ad neki. — A kiházasítás nem okozna gondot, hiszen az az ifju nem a vagyonom után vágyódik, a mi nincs is, hanem én utánam. Megmondotta. A fészkerakás is könnyen menne. Megvonnók magunkat az ő egyetlen szobájában s míg ő hivatalban dolgoznék, én a konyhán gazdaszonykodnám. Ó az én imádott férjem lenne, én pedig az ő engedelmes, kedves, kis felesége. Szabad idejét mindig velem tölténé és gyöngédsége sohasem szünnék meg. Ez az, a mit idáig soha sem tapasztaltam; bókólast, hízogást, hódolatot és képmutatást igen; de őszinte gyöngédséget soha, még anyám részéről sem. És nem is maradnánk mindig vagyontalanok. Férjem előtt nyitva a pálya, szorgalmával

tudományos képzettségével és nem mindennapi tehetségével fényes carriéret csinálhat és akkor némi fényűzést is megengedhetünk magunknak.

Aglája sokáig elmélázik és végül hoszszan felsóhajt; mert eszébe jut anyja gyakori figyelmeztetése és tanácsa.

— Akkor soha sem lennének bérruhás eselődéim, paripám, gyémántjaim.

— Kedves Bélám, te nagyon elhanyagolsz minket; már alig jössz közénk. Ha másért nem, azért csak felkereshetnél volna, hogy hirt adj az új szerzeményről; — szól Stefi báró szemrehányóan, miközben Béla gróf odanyújtott jobbát fogva tartja.

— Uj szerzemény? Nem értelek; beszélj világosabban.

— Ne gondoldj mindjárt valami elsőrendű csillagot, csak parányit; de azért fényesen ragyog. Nem vagyonpusztító primadonáról szölok én, csak olyan piczike, kis istennőről, aki szépen megvonja magát a karban . . .

— Ah, Aglája! Tetszik?

— Késsé.

— En is így vagyok vele. Eleintén inkább tetszett; mert van az arczában és magatartásában valami megkapó, valami nem mindennapi; de többé azután nem érdekelt. Egyszer-kétszer komolyan is gongoltam rá; de most már régen nem jutott eszembe. Különbön meglehet, hogy még megváltozik az izlésem és akkor talán . . .

— Nos, akkor? — Kérdezi a báró a gróf szavába vágva.

— Hohó, hát már odáig vagy? Még csak sejtetem sem volt róla, hogy az iczike piczike kis csillag, az a parányi istennő ennyire érdekelhessen egy sociétébeli gentlemant. Akkor hát mesélek róla.

— Figyelek.

— Tudod-e, hogy akadt szellemes, szép hölgy, aki elhatározta, hogy elfeledtettem velem a kis Marieclit és ő foglalja le a szívemet.

— Ah!

— Igen és mondhatom, hogy a terve csaknem sikerült.

— Hogyan?

— Megtartva Marieclit, helyet engedtem a szívemben neki is.

— De hát mi összefüggésben van ez a kis istennő dolgával?

— Abban, hogy ő őszintén megakart engemet hódítani; de úgy, hogy kizárólag az övé legyen és ez által vetélytársa lett a két másik hölgynek.

— Utóvégre is, hogy ismerkedtél meg vele? — Kérdezi Stefi báró.

— Ő szerződést akart kapni a színháznál. Tudva, hogy a színház-pártoló egyesület elnöke és teljes hatalmu megbízottja én vagyok; tudva, hogy a színházra (ha nem is a magaméból) sokat költök; végre tudva, hogy az igazgató minden szavamat parancsnak veszi; Aglája egyszerűen hozzám jött, bemutatta magát és pártfogásomat kérte. Igen ügyes számításal mindig a kora reggeli órákban jött, mikor az ember a napi gondokkal még nincs úgy elfoglalva és fogékony a kedves jelenségek iránt. Kieszközöltem a

jó Nimródnak magának kell tudni. A nagy szükségben végül kíséretül a vadkereskedő; ha kifogy az ember az ötletekből, jó ha egy ezitátummal kerül haza.

Aki idézetekkel akar tündökleni, abban vagy igen kevés a szellem, vagy igen szellemesnek akar látszani.

Vannak dus (természetesen szellem-dus) emberek, akik csak nagy társaságban szellemesek. Mint a világ nagyjai, ők is hajtóvadászatot rendeznek az ötletekre, felhúzott ravaszszal. A publikum aztán gyönyörködhetik abban, hogy egymás puffogását hallja. Ami „esik”, abból minden vendég egyet-egyet magával visz, a javarésze azonban a vadkereskedőhöz (a szerkesztőhöz) kerül.

Omne nimium nocet: könnyű azt mondani, hogy minden tulzás káros, de igen nehéz mindenben mértéket tartani és nem könnyű a mértéket fölsimerni. De egy mértéket, azt hiszem, mégis fölfedeztek, hogy úgy mondjam a bölcsök határkővét a gyönyörök élvezésében. Ezt a föl-írást ajánlom rá: „Három dolgot nem szabad soha unalomból tenni, csak szükségből: enni, dohányozni és szeretni.” De hát oly sokszor unatkozunk!

A halhatatlanság utáni vágy egy optikai proceszus, a mely a jövő sötét alapjára a multat vetíti. Ez az emlékezet, a mely mint remény jut kifejezésre. Ki akar halhatatlan lenni, hogy ujat, azaz valami ismeretlen lásson? Mindenki a vizionlátásról beszél.

Az álmodozás a gondolkodás legszebb módja.

Nemrég egy fiatal hivatalnokkal sé-tálgattam, aki aligha viszi sokra a hivataloskodásban, mivelhogy igen jó tolla és csipős nvelve van. Epen ezért csodálkoztam, mikor egy szembejövő exzellenciás ur oly barátságosan üdvözölte a kis főgalmazócskát, hogy az hivatali főnöke részéről alázatosságnak is beillett: „Nos kedves barátom”, — mondom neki, — úgy látszik ön tényleg nagy kegyben áll az előtt az ur előtt.” — „Dehogyan állok, —

szerződését és tudva, hogy eljön ezt megköszönni, meghagytam komornyikomnak, hogy valahányszor csak eljön, soha sem vagyok a részére otthon. Meguntam.

— Szerencsés kopé.

— Ha kívánod, meghívom majd azokra a bizalmas jellegű estélyekre, melyeket télen a színház tagjai részére rendezek. Ott majd találkozhatol vele és feltárhatód előtte szived titkát. Rajong a mágnásokért és ha tudsz vele szépen bánni, akkor nem is igen követelő. Egyébiránt mást is mondok. Aglája a poczakos, vén Ferinek is megtetszett. Tudod, hogy ő miképen vall szerelmet?

— Nem.

— Előszóllítja bérkocsisát, s meghagyja neki, hogy a kocsival hajtasson a legujabb imádott lakása elé, menjen fel és mondja meg hölgyének, hogy ő szereti, s eleped érte.

— Eredeti módja a vallomásnak.

— De félreérthetetlen és ilyen apró csillagoknál csaknem mindig meghalgtatják. A mai versenyek után poczakos Feri Aglájához küldi a kocsisát, hogy hő érzelmeinek hűsége szöszölője legyen.

A két jó barát elválk.

— Értelek; — gondolá magában a báró. — Értelek kedves grófom. Te örökösen zavarban vagy és most eret akarsz vágni a poczakos, de gazdag Feri erszényén. Ez hát az oka, a miért nyomra vezetted. Csunyaság.

Mig a lóversenyterén az előkelő világ az érdekes futamokat nézi, azalatt Agláj-

mondja az emberismerő ifju, — hanem ő tudja, hogy én tudom róla, hogy milyen nagy számár.”

Vannak emberek, akik az ellenszen-vünket rohammal tudják — meghódítani.

Kedélytelen emberekre — noha a leg-felvilágosodottabb legyenek is — sohase bizzunk nagyobb feladatokat. Akiknek az embertársaik iránt nincs szívük, hogy legyen szívük valamely dolog iránt?

A hatalmas sohase csufolódjék, a gyenge sohase panaszkodjék. Az ironia csak a gyengének illik, ámbár az mindig a fölény jele.

Sohase értettem meg, hogy napjainkban miért találják oly óriásinak XIV. Lajosnak ezt a mondását: „L'état c'est moi.” En előttem a király az állam. Mi más is lehetne? És ki szégyenlené a hódolatot, amelylyel sokszor egy bábót, legjobb esetben egy embert vesz körül, ha ő ebben nem az államot látná? Igen, ha egy király azt mondaná: „En vagyok a nép” ezt kikérnök megunknak. És akkor is, ha azt mondaná: „En vagyok a parlament!” A királyok azonban nem oly szerények.

A mi küzdelmeink a fórumon és a vad polemiák a pártlapokban nem egyebek, mint harci kiáltások háboru nélkül. Probálgatjuk, hogy az ellenfél nem-e ijed meg? Ha megijed, annál jobb. Ha nem, akkor mégis éltünk egy ideig a lárnából és a nevünket forgalomba hoztuk. És ha minden siker nélkül rekedté kiáltottuk magunkat, egy dolog mégis marad: leköpheti az ember a zászlót, amely alatt küzdött és elnevezheti magát Coriolánnak.

Melyik a nyílt, igaz vélemény? Létezik még ilyesmi? Igen. Van még vaj, de csak a kiváltságosak láttak ilyesmit — a vidéken. De általában margarinnal főznek.

Vigaszt és harmatot csak az éjszaka hoz.

H i r e k.

Disztrakoma Lehozcky Kálmán, a pozsonyi kir. ítélőtábla elnöke tisztele-

tére a barsvármegyei kaszinó vigalmi bizottsága folyó hó 26-án este disztrakomát rendezett, amelyen a helybeli és vidéki egész intelligencia részt vett. Az estély kitünően sikerült és a vig kedélyben mulató társaság majdnem a hajnali órákban oszlott csak szét, amiben bizonyára Chudován Gáspár udvari zenekarának van a legnagyobb érdeme. Természetesen felköszöntőkben nem volt hiány. Legelőször is Simonyi Béla alispán üdvözölte a kegyelmes urat úgy a kaszinó, mint a vármegye közönsége nevében. Majd Andrassy Sándor kir. tszéki elnök üritett poharat az ünnepeit tiszteletére magvas és szellemes beszéd kíséretében. Patay László helybeli kir. bíró Simonyi Béla alispánt éitette, — majd midőn a társaság Dr. Persay Ferencz tszt. főügyészt óhajtotta hallani, — a vármegye legkedveltebb szónoka tőle megszokott ékes-szólással köszöntötte fel a táblai elnök urat, aki válaszában tiltakozott ugyan a sok dicserét ellen, de azért el nem hallgattata, hogy örömmel tölti el lelkét az iránta tanusított szeretet, amire mindenkor büszkén és hálásan fog visszaemlékezni. Elhangzott még több beszéd is, de a lelkes hangulat jellemezésére a már eddig közöltek is elegendő hű képet alkotnak. Részünkről csak örülni tudunk, hogy a táblai elnök ur Barsvármegye közönsége köréből oly kellemes benyomásokkal távozik.

Hivatalvizsgálat. Simonyi Béla alispán folyó hó 15-én vizsgálta meg az oszlányi járás főszolgabírói hivatalát.

Átnevezés. Gáldy Kálmán aranyosmaróthi szolgabíró a verebélyi szolgabíróshoz osztotta be a főispán s helyére Lates Sándor verebélyi szolgabíró helyezte át. Gáldy Kálmán távozásával az aranyosmaróthi aranyifjuság sokat vesztett, de a jogkereső közönség is.

Kinevezések. Dr. Kelemen Izidor kistapolcsányi körörvost a főispán több éven keresztül kifejtett lelküismeretes tevékenységéért t. b. járási orvosnak nevezte ki. — A pénzügyminister a verebélyi kir. adóhivatalhoz Bött István nagyszombati adótisztet adóhivatali ellenőrré kinevezte. — Bézy Ferencz hajduböszörményi és Jaszenovich Ödön dévai adógyakornokok a lévai adóhivatalhoz adótisztékké; Klemm Rezső soproni számgyakornok pedig a lévai pénzügyigazgatósághoz számtiszté kinevezettek.

Most már kegyeletem sem lehet; ez a vigasztalásom sem marad.

A fiatal ember huzamos tépelődés után végre feleszmél és kalapját véve, eltávozik.

Késő éjszakán kávéházba vetődik, ahol egy jó ismerősét találva, melléje ül. Néhány percz mulva fiatal rendőrtisztviselő is jön a kávéházba s asztalukhoz telepedve üdvözlés helyet kérdést intéz hozzájuk.

— Tudjátok-e, hogy mi az ujság?

— Nem.

— Aglája, az egykor tüneményszerűen szép Aglája a végsőkön van.

Beszélg tovább, beszélj!

— Mióta a színháztól elesapták, letűnt csillaga is. Eladogatta holmijait s abból tartotta fenn magát; de a mint ezek is elfogytak, beállt a nélkülözés, végül pedig a legnagyobb nyomor. Elbetegedett, tiszta arczát tüdőszinü foltok undokították el és sorvadó melle gyorsan vitte őt a sir felé. És ő ragaszkodni kezdett az élethez, a leg-hitványabb élethez, melyet egykoron ő olyan szépnek, gyönyörűnek, ragyogónak fényesnek álmodott. Kétségbeesésében vigasztalást a legrosszabb eszközben: az ivásban keresett; erre már előbb is nagy hajlandósága volt, de fékezte magát. Ujabbban már nem ismert határt és józannak sohasem lehetett látni. Ezelőtt fél órával szedtem fel őt az utszérlől, a hol már hal-dokolva találtam.

jánál egyszerűen öltözött fiatal ember tesz látogatást. A kis fizetésű hivatalnok ez, kit Aglája egykoron anyjának felemlíteni sem mert.

Végtelen szerelem és kimondhatatlan fájdalom olvasható ki tekintetéből, amint a szép leányra emeli szemeit. Az elfogódástól remegő hangon néhány jóakaró, figyelmeztető szót mond; mire Aglája szikrázó szemekkel pattan fel és ajtót mutatva, fékezhetetlen dühvel rival rá hivataln látogatójára.

— Te kémkedtél és még mered magadat becsületes embernek tartani? Távozzál nyomorult!

A hercegek és grófok észrevették a szép leányt.

Hat hét mult el.

A kis hivatalnok, mint a ketreczbe zárt oroszán jár le és fel magános szobájában.

— Azt mondják, hogy élsz, a kiről pedig azt hittem, hogy szivemre nézve meghaltál, mint maga a szivem is. De élsz, hiszen az ujság mondja, még pedig a rendőri hírek rovatában. Most érzem, hogy a szivem él és átkozom a sorsomat, mely veled összehozott. Azt hittem, gyémántot találtam a sárban; pedig csak üvegeserép volt az, mely azután tisztogatas közben összevagdalta az ütérémet. Bár lennél halott, úgy megsiratnálak és most szent kegyelettel őrizném emlékedet.

Halálozás. Ruffy Lajos volt megyei ellenőrt, aki a megyei pénztárak államosítása óta a számvevőségi kirendeltség tisztviselőjét súlyos csapás érte. Neje Bisztriczky Katalin halt el folyó hó 29-én. Öszinte részvétünket fejezzük ki.

Az aranyosmaróthi korcsolyázó egyesület folyó hó 20-án tartotta az egyesület éves közgyűlését, melyen az egyesület tisztviselőit választották meg.

A lévai állami tanítóképző igazgató tanácsába a megüresült tagsági helyekre a kultuszminister Leidenfrost Tódor uradalmi jószágigazgatót és Csékely Vilmos ügyvédet nevezte ki.

Előléptetés. Jánoss Ede számvevő, a lévai kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőség főnöke, — mint örömmel értesülünk — számtanácsossá nevezetett ki.

Adakozó pénztintézetek. Csak adakozás lehet az igazi neve az Aranyosmaróthi takarékpénztár és a bars megyei népbank helybeli pénztintézetek abbéli határozatának, amely szerint külön-külön 20,000 korona értékű törzsrésztvényeket jegyeznek a létesítendő aranyosmaróthi—kovácsii új h. é. vasút céljaira, — mert hiszen a belátható időközön belül alig van remény, ahhoz, hogy ezek a részvények jövedelmet hozzanak. Amennyiben tehát a két aranyosmaróthi pénztintézet ilyen igazán nagy összeget szánt mégis a vasút céljaira, — nyilván kifejezést adott vele annak, hogy a pénztintézeteknek a vagyonszerzésen felül más nemesebb céljaik is vannak, — aminek egyébként az aranyosmaróthi takarékpénztár már több alkalommal adta tanujelét. Az aranyosmaróthon létesítendő középiskola céljaira is adakozott már nagyobb összeget olyképp, hogy az összeg közel 10 év óta külön kamatozó alapként kezeltek az intézetnél. A barsvármegyei népbank is bizonyára követni fogja e nemes példát s akkor, miután a város legalább is 200,000 koronát fog megajánlani az iskola céljaira, — mert hiszen ha a vasútra 60,000 koronája van, amiből pedig a városnak absolute semmi haszna nem lesz, legfeljebb egy pár ügyesebb magánfélnak, aki majd az építkezésnél közre fog működni, — tiszta és világos, hogy az iskolára, amely minden tekintetben érdekében áll a város egész közönségének, — a jelzett összegnél kevesebbet semmi körülmények között sem adhat.

Az aranyosmaróthi diszpolgárok üdvözlése. Kosztolányi Aurél aranyosmaróthi ügyvéd kir. tanácsos vezetése alatt mintegy 30 tagú küldöttség jelentkezett folyó hó 26-án Budapesten, hogy Tiszta István gróf miniszterelnöknek és az újonnan választott többi diszpolgárnak átadják a diszokleveleket. A ministerek együttesen fogadták a küldöttséget s nevükben a miniszterelnök válaszolt. — Ezzel az ügy le van tárgyalva.

Megyei képviselők választása. Folyó hó 29-én tartattak a megyebizottsági tagok választásait, amely alkalommal Aranyosmaróthon Mittelmann János, dr. Hámos Péter és Rakovszky István választották meg.

Elmaradt hivatalos vadászat. A folyó hó 21- és 22-re Némethi községben hirdetett hivatalos vaddisznó-vadászat belügyministeri rendeletre elmaradt. A hirtelem beállott időváltás — enyhe idő — különben sem kedvezett volna a vadászatnak.

A Seress—Clair sajtópör. Seress Imre volt nyitrai, jelenleg kassai lapszerkesztő több cikkekben támadta Clair Vilmost, a F. M. K. E. főtitkárát. Clair erre rágalmozás miatt indított pört Seress ellen, kit a nyitrai kir. törvényszék büntetésnek is talált és 14 napi fogházra ítelt. Felelősség folytán a pozsonyi kir. tábla az egész eljárást megsemmisítette és illetékesnek a pozsonyi esküdtszékét mondotta.

Magyar malommérnök, mint az orosz haditanács tagja. Glass Miksa malomépitő és vízépítési mérnök, volt nagy-

szombati és nagysurányi malomtulajdonos 19 évvel ezelőtt, mint az „Israel testvérek” cég vízépítészeti mérnöke Oroszországban annak idején több nagyszabású vízi művet létesített az erődítményeknél. Mint értesülünk, Glass Miksát kiváló szakértelme folytán az orosz tengerészeti miniszterium pár héttel ezelőtt meghívta és az erődítmények vízépítészeti szakosztálytanácsosává nevezték ki.

Színész házasság. Érdekes esküvő híret hozza a „Színészeti Közlöny” utolsó száma. A nyitrai közönség előtt is jó emlékü Kállay Jolánnak a jeles primadománának művészi szereplése, most Győrött aratja babérjait és aki nemsokára felveszi a házasság rózsás lánczeit. A boldog vőlegény Remete Géza bonvivant-színész, aki a napokban jegyezte el a színésznőt. Mindkét színészt e lap közönsége előnyösen ismeri.

Tiltakozó nagygyűlés betiltása. Kovács Pál néppárti orsz. képvis. e hó 27-ére d. u. 4 órakor Érsekújváron az aranyosmaróthi nagygyűlésre a város polgárait egy tiltakozó nagygyűlésre úgy beszámoló beszéde meghallgatására hívta meg. Az erről szóló falragaszok már ki is ragasztattak, Justh Szilárd r. kapitány a tiltakozó nagygyűlést megtartását azonban betiltotta, a falragaszokat letépette s egyedül csakis a beszámoló beszéd megtartására adott engedélyt a gyűlés egybehívónak. — A rendőrkapitányság által felhozott érthető indokokból, melyet Fábrián János apátblébánosnak, mint a bejelentett rend. biz. elnökének megküldött, kiemeljük többek közt a következőket: „Mert a népgyűlés az állítólagos törvénysértések ellen szándékozott tiltakozni, a mely a lakosság nyugalmát, békéjét, a közrend és közbiztonságot zavarta volna meg, ez oknál fogva nem engedélyezhetem, a beszámoló megtartását ellenben tudomásul veszem.” A falragaszok leszedését pedig azért rendelte el, mert abban a kormány, kormányelnök és a képviselőház egy párja erős kitételekkel a közmegvetés tárgyává tétetett.

Vidéki pénztintézeti tisztviselők országos egyesülete. A Magyar Pénztintézetek Országos Szövetségének vezetésével a vidéki pénztintézeti tisztviselők egyesületet alakítanak érdekeik képviselőire, társadalmi és anyagi helyzetük javítására és a tagok szakképzettségének előmozdítására. A szervező bizottság most küldte szét a fölhívást, melynek aláírói közt Kratochvilla Aurél népbanki titkár neve is szerepel. — Az alakuló közgyűlés decz. hó 4-én d. e. 11 órakor Budapesten lesz a Royal-szálló nagytermében.

Katona zene Lévan. A cs. és kir. 76-ik gyalogezred zenekara folyó hó 3. és 4-én Lévan, Lang „Központi” kávéházban hangversenyt rendez. A belépődíj 10 %-a jótékony célra fog fordíthatni.

A csukamájolaj újabban ismét nagyon elterjedt használatnak örvend, mióta tudniillik sikerült teljesen tiszta formában előállítani. A tiszta csukamájolaj iz- és szagnélküli, könnyen emészthető és gyorsan felszívódó folyadék, melyet a gyermekek igen szívesen vesznek be, s minthogy a tiszta csukamájolaj a legjobb gyógyszeres tápszernek tartozik, egyszersmind megakadályozza, hogy a csontrendszer fejlődésében visszamaradjon. Nálunk méltán legjobb hírnévnek örvend a Zoltán-féle csukamájolaj, mely az összes külföldi gyártmányokkal sikeresen versenyez.

A zsidó hitközségek vitás ügyei. A vallás- és közoktatásügyi miniszter a törvényhatóságokhoz rendeletet intézett az izraeliták között hitközségi életükben felmerülő vitás kérdések elbírálása tárgyában, a hatáskörü intézkedéseknek az 1901: XX. t.-c. 1. §-val (a közigazgatási eljárás egyszerűsítése) összhangba hozatala végett. A ministeri rendelet a következőleg intézkedik: „Az izraeliták között hitközségi életükben felmerülő és — ha a felek az izraelita kongresszusi vagy ortodox szervezési szabályzatban előírt hitfelekezeti választott

biróságnak magukat alávetni nem akarják — a közigazgatási eljárás alá tartozó vitás ügyek a vármegyei törvényhatóságokban elsőfokon a főszolgabíró (rendezett tanácsú városokban a polgármester), másodfokon a közigazgatási bizottság által bírálandók el; a hozzá intézendő felelősség, illetőleg felülvizsgálati kérelem útjának nyilvántartásával. A szóban forgó rendeletnek a székesfőváros, — illetőleg a törvényhatósági joggal bíró városok területén azonos esetekben követendő eljárásra vonatkozó intézkedései az 1901: XX. t.-c. 1. §-ával összhangzásban lévén, ebben a tekintetben újabb rendelkezésre szükség nincs.

A zománczedény-gyárak és a vasárnapi munkaszünet. A magyar zománczedény-gyárak közös kérvénnyel fordulnak a kereskedelmi kormányhoz, melyben a vasárnapi munkaszüneti törvényeknek a zománczedény-iparra vonatkozó részének világosabb körülírását kéri. A zománczedény-gyárakban a törvény megengedi az u. n. égetést, azért, mert az égetőkemenczék állandóan üzemben kell tartani. A gyárak ezt úgy értelmezték, hogy az égetéssel együtt a páczolás és zománczolás is meg van engedve, mely műveletek nélkül az égetésnek mi értelme se volna. Egy edénygyárnál még is a rendőrség, támaszkodva a törvény betűire, a zománczolást és páczolást betiltotta és ezáltal a szóbanforgó edénygyárnak esetleg jelentékeny kára lehet. Ez indította az edénygyárakat a kérvény benyújtására.

A hivatalos iratok portomentessége. A belügyminiszterium körrendeletet bocsátott ki a magánfeleknek kézbesítendő hivatalos iratok portomentessége tárgyában. A rendelet szerint a postahivatalok utasítást nyertek, hogy a közigazgatási hatóságok által magánfelekhez intézett hivatalos iratokat tartalmazó levelek közül azokat amelyek a feladó közigazgatási hatóságok a levélborítékon kiteendő záradékban portomenteseknek jeleznek, posta díjmentesen kézbesítsék a címzetteknek s csak az oly levelek után szedjenek be portóilletéket, a mely levelek a szóban levő záradékban portóköteleseknek vannak jelezve. Minthogy eképpen a postahivatalok szorosán a feladó közigazgatási hatóság által kitétt záradékhoz kötelesek alkalmazkodni, annak meghatározása, hogy az illető levelet portomenteseknek vagy portómenteseknek vagy portókötelesnek minősítve kell-e postára adni, a feladó közigazgatási hatóságra van bízva. Az új kézbesítési utasítás, illetőleg az 1901. évi XX. tezik a postai portomentesség körét nem tágitotta ki, tehát portómenteseknek jelezve ez idő szerint is csak azokat a hivatalos leveleket lehet postára adni, amelyeket a hatóságok eddig is portómenteseknek jelezve adhattak postára. A különbség a régi és az új eljárás között e tekintetben csak az, hogy eddig a magánfelekhez intézett hivatalos iratok kézbesítése rendszerint a hatósági közegek útján történt, ellenben jelenleg, midőn az 1901. évi XX. tez. 25. §-a értelmében a közigazgatási hatóságok által a magánfelekhez intézett hivatalos iratok kézbesítése is rendszerint postai úton történnek, természetesen, hogy közvetlen a magánfél címére sokkal nagyobb számmal küldhetők és küldendők portómentes hivatalos levelek, mint eddig.

Új ipartelepek. A Tudor akkumulátorgyár Rt. Budapesten, a Gizella-ut és Hungária-ut közötti területen új akkumulátorgyár építését tervezi, Tudor-rendszerű akkumulátorok számára. — Neugebauer Sándor, a Kobrák-czipőgyár tulajdonosa, Vácson czipőgyárat szándékozik alapítani. A gyár 200 szak- és 50 segédmunkás foglalkoztatására lesz berendezve. — A kenyérmezői üvegyár megvételére vonatkozólag egy belga pénzesoport ajánlatot tett akként, hogy az évek óta szünetelő ipartelepét már december második felében üzembe helyezi és a legfinomabb minőségű belga üveggyártására rendezi be. — Eszék város tanácsa az Adler és Neumann cégnek egy vegyi gyár létesítésére nagyobb

telket és tizenöt évi adó- és illetékmentes-
séget adományozott. A gyár építését 1905.
márczius 15-én kezdik meg.

Szőlőmunkás tanfolyam. Szőlő-
munkásoknak a szőlőművelésben és pincze-
kezelésben való gyakorlati kiképzése érde-
kében Zsámbékon szőlőmunkás tanfolyam
van. A tanfolyam bevégezésével a tanuló
munkások szorgalmuknak és képességük-
nek megfelelő bizonyítványt kapnak s a
kereslethez képest a szőlőbirtokosoknak
vinczellérékül és előmunkásokul ajánlhatni
fognak. A kérvények a földművelésügyi
ministeriumhoz ezímezve a budapesti m.
kir. szőlészeti és borászati kerületi fel-
ügyelőhöz Budapesten, VII. kerületi Mu-
rányi-utca 61. szám, december hó 31-ig
nyújtandók be.

**Hatvanezer korona a Magyar Gaz-
daszövetségnek.** Gróf Károlyi Sándor
60.000 koronás alapítványt tett a Magyar
Gazdaszövetség részére oly kikötéssel, hogy
a szövetség a gazdakörök nagyobb arányú
terjesztésére s ezután a magyar nemzeti
és szabadelvű demokratikus fejlődés erő-
sítésére használja fel. Feladatává teszi
egyebiránt a Gazda-szövetségnek azt is,
hogy a kisiparosok és munkások érdekeit
karolja fel s az azokkal kapcsolatos kérdé-
seket szabadelvű és nemzeti irányban
igyekezzék megoldani.

**Uj. Prescott amerikai város pénztárá-
ban furcsa eset adta elő magát.** Az történt
ugyanis, hogy mikor a felek a pénztári
szobába mentek, a pénztárnokot nem talál-
ták. Egy ideig várakoztak, de azután lár-
mát csaptak. Erre megjelent a polgármester
is, aki mihamar konstatálta, hogy a pénztár-
nok eltűnt és az óriási nagy pénzszekre-
ny kulcsát is magával vitte. Mondani
sem kell, hogy nyomban sikasztásra és
szökésre gondoltak, mert hát más nem is
történhetett. A polgármester a vizsgálatot
nyomban megindította s mihamar intézke-
dett, hogy a pénzszekrényt kinyissák, mert
csak így állapíthatják meg, hogy a meg-
szökött pénztárnok milyen összeggel ugrott
meg. A szekrény kinyitása azonban nagy
bajjal járt és több mint tíz órai munka
után sikerült óriási meglepetéssel szolgálva
A pénzszekrényben ugyanis a pénztárnokra
bukkantak, aki összekötözve és ájultan
képezte a szekrény tartalmát. Mikor életre
keltették és szóhoz jutott, elmondta,
hogy két rabló állított be hozzá s mind-
egyik revolvért szegzett rá. Később meg-
kötözték, a szekrénybe dobták és az ajtót
rácsukták. Előbb természetesen minden
pénzt magukhoz vettek. A szegény pénztár-
noknak állítólag még jó mulatságot is
kivántak.

**Az elhagyott gyermekeknek a köz-
séghez való kiadatása.** A belügyminis-
ter 1904. évi 52,042. sz. általános rende-
letet intézett valamennyi árvaszékhez,
miután ismételtén felmarült az a kérdés,
hogy a 7 éven felüli gyermek elhagyott-
nak nyilvánítandó-e akkor is, ha a község
annak tartását és gondozását előre elvállalja? Az 1/1903. sz. szabályzat 1. §-a ér-

telmében: „elhagyottnak kell nyilvánítani
azokat a 15 éven alól levő, vagyontalan
gyermekeket, akiknek eltartására és neve-
lésre köteles és képes hozzátartozói nin-
cesenek (1877. évi XX. t. ez. 11. §-a) és
akiknek eltartásáról és neveléséről a roko-
nok, jötevők, jótékony intézetek vagy
egyesületek kellően nem gondoskodnak.”
Miután e szabályzat világosan textatíve fel-
sorolja, hogy mely esetekben kell a gyer-
mekeket elhagyottnak nyilvánítani és mi-
után a szóban levő esetek közt az, hogy
azok a 7 éven felüli gyermekek, akiknél
az elhagyottá nyilvánítás okai fenforognak,
elhagyottá ne nyilváníttassanak, ha az ille-
tőségi község gondozást elvállalja, nem-
csak felsorolva nincs, de szándékosan ki-
hagyatott: a belügyminister mostani ren-
delet szerint az elhagyottá nyilvánítás abból
az okból nem mellőzhető, hogy az ille-
tőségi község a gondozást az elhagyottá
nyilvánítás előtt elvállalta. Felmerült to-
vábbá az a kérdés is, hogy az elhagyottá
nyilvánított 7 éven felüli gyermek kiad-
ható-e a községnek, ha a község tartását
elvállalja? Erre nézve a minister értesíti
az árvaszéket, hogy a Gyv. Sz. 51. §-a
világosan felsorolja, hogy kik kérhetik ki-
adatást. Következésképen az elhagyott
gyermek csakis azoknak adható ki,
akik a kiadatást kérhetik. Ezek közt pedig
a község elő nem fordul. Így az elhagyott
gyermek a községnek állami gyermekmen-
hely kötelekéből ki nem adható. Önként
értetődik azonban, hogy, ha a községnek
árvaháza, avagy egyéb megfelelő jótékony
egylete van: abban a gyermek elhelyez-
hető.

**A magyar korona és címer hasz-
nálata.** A kereskedelmi minister kimondta,
hogy a magyar korona vagy címernek akár
külön, akár együttes használata az esetre,
ha az pusztán ékítményt képez valamely
iparcikken, minden vonatkozás nélkül az
előállító vagy elárúsító személyére vagy
cégére, ez nem tekinthető az 1883. évi
XVIII. t.-e. szerint minősülő címerhasz-
nálatnak s az ily címer használata az idé-
zett törvény szempontjából korlátozás alá
nem esik. Tekintettel azonban arra, hogy
az ország címerének vagy koronájának
ékítményszerű használata az illető iparcikk
magyar származására utal s így a vásárló
közönség esetleges félrevezetésére alkalmas,
ezen jelzésnek nem magyar származású
árukon az 1884. évi XVII. t.-ezikben fog-
lalt ipartörvény 58. §-a értelmében meg-
engedve nincs. Ehhez képest az iparható-
ságokat arra is utasította, hogy indítsák
meg az eljárást, ha tudomásukra jut, vagy
kinyomozzák, hogy a koronát vagy czi-
mért nem honi származású áron alkalmazták

Törvénykezés.

Felmentés a váltóhamisítás vádjától.

Váltóhamisítással vádolt ifj. Laktis
Károly kistapolcsányi községi közgyám
ügyében folyó hó 29-én tartott ítéletet a
helybeli kir. törvényszék.

A tényalás szerint ifj. Laktis Ká-
rolynak már hosszabb idő óta volt for-
gatója Csepesek Alajos kistap olesány
lakos, aki egynéhányszor kijelentette a
vádolt előtt, hogy az esetben, ha az általa
forgatott váltója lejár és őt otthon nem
találja, maga írja reá az ő nevét. Ezt a
vádolt meg is tette, s az aláírását Csepe-
sek Alajos utólag mindig jóvá hagyta.
Ifj. Laktis Károly vádolttnak a folyó
év elején egy 550 koronás váltója járt le
a helybeli népbanknál, mivel azonban ifj.
Laktis Károlynak hamarjába 200
koronára let volna szüksége, a prolonga-
tionális váltót nem 550, hanem 750 koro-
nára állította ki s ennek forgatóként leendő
aláírása végeti Csepesek Alajoshoz,
annak lakására ment, Csepesek Alajos
honnem volt, ifj. Laktis Károly
tehát Csepesek Alajosnak fentí, sok-
szor hangoztatott szavai folytán, Csep-
esek Alajos nevét forgatóként ő maga
vezette a prolongationális váltóra. Ennek
megtörténte és a váltó prolongálása után
azonban Csepesek Alajos és ifj. Lak-
tis Károly között a községi hivatalok
miatt harag jött létre, ami miatt Csep-
esek Alajos az ifj. Csepesek Ká-
roly által forgatóként a váltóra vezetett
aláírását utólag jóvá nem hagyta.

A bíróság azonban tekintettel arra,
hogy a kihallgatott tanuk vallomásával
beigazolván látta azt, miszerint Csepesek
Alajos tényleg használta az a kifejezést,
hogy ha őt otthon nem találja, nevét a
prolongationális váltóra ő maga vezesse rá,
tekintettel továbbra arra, hogy Csepesek
Alajos a főtárgyalás során maga is be-
ismerte, miszerint az aláírást utólag a
nagyobb összegről jóvá hagyta volna, ha
ifj. Laktis Károly-ra meg nem harag-
udott volna; és tekintettel végül arra,
hogy ifj. Laktis Károly a mikor Csep-
esek Alajos utólagos jóváhagyását ki-
eszközölni nem tudta, a Csepesek Ala-
jos forgatói aláírásával eltátott váltó
helyett más jótállókkal új váltót adott a
helybeli Népbanknak, vádlottat a váltó
illetve magánokirat, hamisítás büntetnének
vájá alól anynyival is inkább felmenten-
dőknek találta, mivel az is beigazolást nyert,
hogy Csepesek Alajosra a nevének
jöhíszemű használata által kár azért nem
háramlott volna, mivel ifj. Laktis Ká-
roly jómodu birtokosa a községnek.

Szerkesztői üzenetek.

(A szerkesztőség e rovat alatt készségesen ad fel-
világosítást a tudakozódóknak, de névtelen leve-
lekre nem válaszol.)

Figyelő. Tollában maradhatott. A rosszhisze-
mőséget legalább ez esetben kizártnak tartjuk.

M. G. Körmöczbánya. Helyeseljük nézeteit
de ilyen formában nem közölhetjük.

Taszár. Várjuk b. megnyilatkozását.

S. S. Budapest A folytatásokat várjuk.

N. B. Az éhes embert talán mégis csak ke-
nyérről lehet inkább balsorsával kiengesztelni, min-
kenetljes szavakkal.

Tudakos. Lehet, hogy önnek van igazsága, de
azért nem árt, ha szaktudós véleményét kéri ki.

HIRDETÉSEK.

A „NYITRAMEGYEI ELLENŐR“ kiadásában e napokban
jelent meg

DOMBAY HUGÓ VERSEINEK

Ára 1 korona.

ELSŐ KÖTETE.

Ára 1 korona.

Megrendelhető lapunk kiadóhivatalában és Huszár István könyv-
kereskedésében Nyitrán.

Wilikoff

fuvolaművész, az orosz czári opera
és a magyar kir. operaház volt
tagja, ma este 8 órakor a Vadász-
kürt-szálló termében tartja

hangversenyét.

!!! Karácsonyi ajándéku alkamas ujdonságok !!!

Fényképalbumok, képeslevelezőlap albumok, emlékkönyvek, dobozlevélpapírok (különbö alak- és formában), finom bőnoteszek, íróasztali felszerelések, festékdobozok, (víz-, olaj- és pasz-telfestékek), jászolok, Bethlehemek, üdvözlőkártyák, kihuzóképek

Diszkötésű ifjusági elbeszélések, képes könyvek, utleírások, regények. Magyar Könyvtár, (Egy füzet 30 fillér.) Filléres könyvtár, (Egy kötet 50 fillér.) Egyetemes regényár, (Egy kötet 1 kor.) Kincses kalerdárnum és egyéb naptárak.

Karácsonyi és ujévi képeslevelezőlapok

(Uj minták) bö választékban kaphatók

BRUNCZLIK I. könyv- és papirkereskedésében Aranyosmaróth.

Hangverseny Grammophon!

Beszél, énekel
és
zenél.

Rendkívül érdekes szórakoztató eszköz családok részére, vendéglőknek és kávéházaknak.

Nagy választékban raktáron
30 frttól 200 frtig.
Lemezekből dus választék.

Klein Sándor

órász és ékszerésznél Léván.

Kedvező fizetési feltételek.

A jelenkor
csodagépe!

Több ezer reprodukció a világ leghíresebb művészeitől.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen
nincs jobb a

RÉTHY-féle

pemetefű
cukorkánál!

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan RÉTHY-félét kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van.

1 doboz 60 fillér.

Csak RÉTHY-félét fogadjunk el!

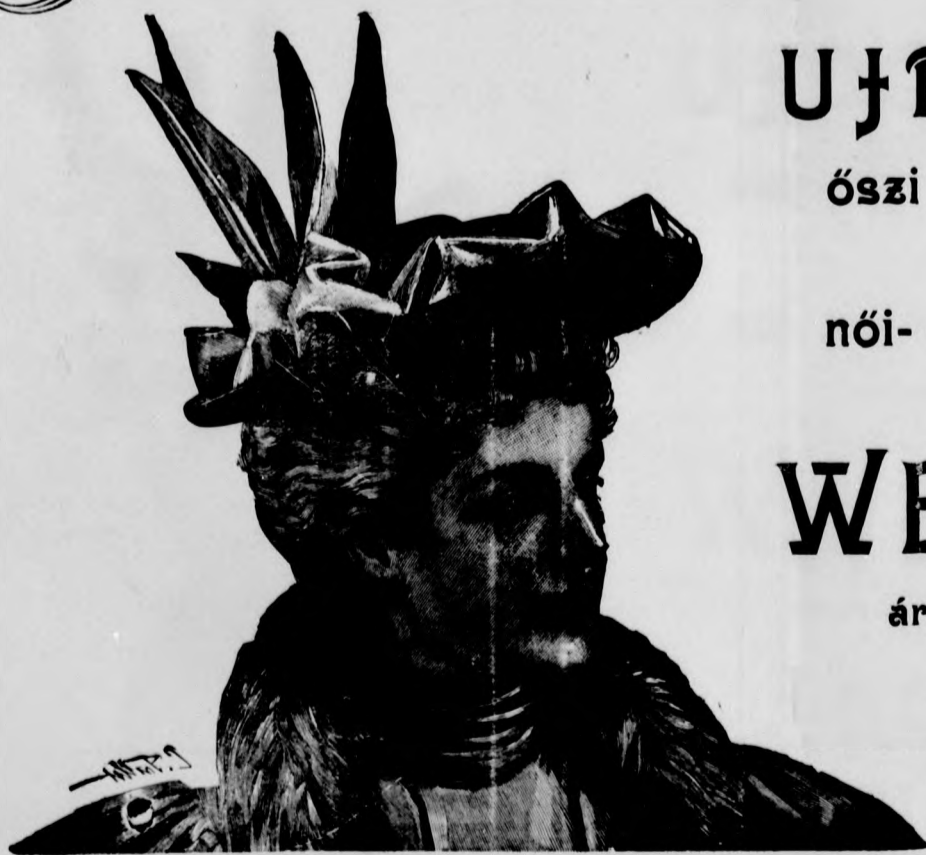
Visontai rizling és
kadarka-ujbor.
Szikiczi fehér ó-bor
1900. évi termés.

Kapható:

SIMKO ADOLF-nál

Aranyosmaróth.

Nagyobbvételnél árengedmény

UJDONSÁGOK

őszi és téli női kalapokból
valamint

női- és férfidivat cikkekéből
megérkeztek

WEISZ EDE

áruházában Aranyosmaróth.

NŐIFELÖLTŐK

nagy választékban.

KLEIN SÁNDOR órás és ékszerész Léván,

ajánlja dusan felszerelt

óra-, ékszer- és ezüstáru-üzletét

Kivonat az ezidei árjegyzékből:

Arany férfi óra	60 koronától feljebb
Arany női óra	28
Ezüst férfi- és női-óra	12
Arany karperecz	16
Arany gyűrű	5
Arany függő	3
Ezüst karperecz, broche, cravattatű	2
Arany- és ezüst nyakék	4

Nagy választék mindennemű legdivatosabb ékszerekből különféle drágakövekkel.

„Sandrik” ezüstárugyár készítményeiből nagy választék **eredeti gyári áron.**

Legfinomabb china-ezüstáruból gyári raktár. Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesíttetnek

Látogató-jegyek

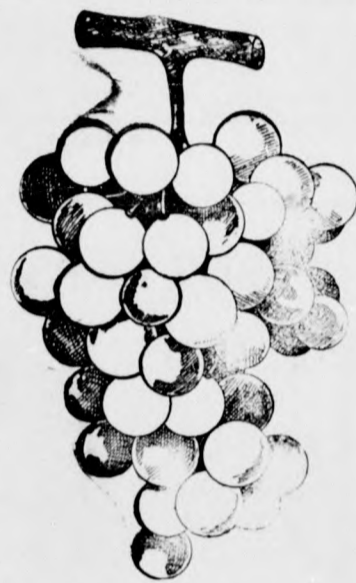
a legdivatosabb betűkkel a legszebb kivitelben, levélpapír-ujdonságok nagy választékban és jutányos áron kaphatók a „DÓCZI” nyomdában Aranyosmaróthon. Vidéki megrendelések postafordultával.

Házaladás.

Aranyosmaróthon, a Gróf Migazzy-utezában levő házunkat (pénzügyőri lak-tanya 188. szám) szabad kézből eladjuk.

Rakovszky András és fiai.

„Milleniumtelep” Nagyösz.

Legolcsóbb árak!

Legolcsóbb árak!

Szép és tartós szőlője csak annak lesz, a ki **ingyen** kéri Magyarország legnagyobb szőlőiskolájának árjegyzékét, a mely szőlőiskola állami segéllyel és állami felügyelet mellett létesült.

DÓCZI KÖNYVNYOMDA

(Tulajdonos: NÉMETI ÁRMIN.)

Mindennemű könyvnyomdai munkák a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig elkészítésre jutányos áron mellett elvállalatnak. ● ● ● ● ●

A t. megrendelők meghívására megbizottamat készséggel bocsájtom rendelkezésre. ● ● ● ● ●

Vidéki megrendelések postafordultával. ● ● ● ● ●

PAPIRRAKTÁR:

A nevesebb hazai és külföldi papirgyárak dus választékú raktára. ● ● ● ● ●

Levélpapír különlegesség. ● ● ● ● ●

Központi előfizetési iroda az összes bel- és külföldi hírlapok és folyóiratok megrendelésére. ● ● ● ● ●

Teljes irodai berendezések. ● ● ● ● ●

ALAPITTATOTT:
1880.

ARANYOSMARÓTH.

ALAPITTATOTT:
1880.